

НАЦІОНАЛЬНИЙ БРЕНД УКРАЇНИ

Сьогодні спадщину видатного педагога не лише вивчають, а і творчо опрацюють учні, учителі-практики, науково-педагогічні працівники вищої школи. Науковим центром сухоміністики в Державній науково-педагогічній бібліотеці імені Василя Сухомініського, що входить до складу Національної академії педагогічних наук України.

СТРУМОЧКИ ДОКУМЕНТІВ

Упродовж 2002–2003 років родина Василя Олександровича передала 3393 документи до Державної науково-педагогічної бібліотеки України. Йдеться про праці педагога, видані українською та 50 мовами світу, матеріали про його життя і творчість українською та іншими мовами, відео- і фотодокументи, що збиралися впродовж кількох десятиліть. Усі ці матеріали після наукового опрацювання були представлені в системі каталогів і картотек бібліотеки і стали основою читального залу Фонду Василя Сухомініського, відкритого 2003 року. Тоді ж з ініціативи НАПН установі присвоєно ім'я Василя Сухомініського (розпорядження Кабінету Міністрів України №664-р від 5 листопада 2003 р.). На кінець 2020-го цей фонд нараховував 5936 документів: 1373 книги, 4451 статтю, 32 дисертації, 80 авторефератів дисертацій. У 2016 році у структурі відділу педагогічного джерелознавства та бібліографії створили єдиний в Україні сектор сухоміністики, що став творчою лабораторією з вивчення і популяризації спадщини педагога. У 2018-му ДНПБ активно долучилася до відзначення 100-річчя від дня народження Василя Сухомініського на рівні ЮНЕСКО (відповідно до рішення 39-ї сесії генеральної конференції цієї організації).

ПЕРШОДРУК
ПЕДАГОГІЧНОЇ КЛАСИКИ

До речі, книгу «Серце відаю дітям» уперше надрукували 1968 року в Німеччині. Після цього її перевідавали 50 разів у перекладі 25 мовами світу. На початок XXI століття вийшло друком 65 творів Василя Олександровича 59 мовами світу, тиражем більш як 15 мільйонів примірників. Ще у 1990 році в Німеччині створили Міжнародне товариство дослідників Сухомініського, а в 1998 році – «Всеукраїнську Асоціацію Василя Сухомініського». Нині у 36 школах Китайської Народної Республіки триває експериментальна діяльність згідно з педагогічними ідеями видатного науковця. А австралійський дослідник Аллан Кокерілл випускає щомісяця інформаційний інтернет-бюлетень Sukhomlinsky News, де популяризує твори видатного українця.

Дослідження за напрямом сухоміністики проводяться переважно на базі читального залу Фонду Василя Сухомініського, де зберігається майже 6 тисяч докумен-

тів. Ім'я Василя Сухомініського, без перебільшення, відоме в усьому світі. І не лише тому, що свого часу він здійснив науково-педагогічний просвіт у осмисленні цінності та значущості феномена дитинства, опрацював концепт усебічного розвитку особистості, виявлення її потенціалу та створення умов для його реалізації. А тому – що, випередивши час, видатний педагог вплив у життя свої задуми і перетворив власні педагогічні ідеї в унікальному освітньому середовищі – Павлівській школі (нині – Павлівський лицей імені Василя Сухомініського) в часи тоталітарного режиму.

ІДЕЇ ВЕЛИКОГО ПЕДАГОГА ДАЮТЬ ЗМОГУ
РЕАЛІЗУВАТИ СУЧАСНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ
ОСВІТИ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ҐРУНТІ В
КОНТЕКСТІ ПОСТУПУ СВІТОВОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

тів (нижня хронологічна межа – 1943 рік). Спираючись на ці та інші джерела, фахівці бібліотеки підготували низку видань, присвячених вивченню, популяризації й упровадженню в освітній простір ідей педагога-гуманіста. Так, протягом 2001–2018 років упорядкували й оприлюднили п'ять бібліографічних покажчиків про життя, діяльність і вшанування пам'яті Василя Олександровича (2001, 2008, 2009, 2014, 2018 роки).

І ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Традиційний фонд доповнили електронними ресурсами. На вебпорталі ДНПБ у розділі «Про бібліотеку» представлено сторінку Василя Сухомініського (коротка біографія та характеристика доробку педагога; діяльність Всеукраїнської асоціації Василя Сухомініського, читального залу при фонді), сторінку «Сухомініський Василь Олександрович» електронного інформаційно-бібліографічного ресурсу «Видатні педагоги України та світу» (містить відомості про життя та діяльність педагога, бібліографію його праць і матеріалів про нього, окремі повнотекстові твори, фотогалерею: товариства, асоціації, заклади, що носять ім'я педагога; інформацію про педагогічні читання, інтернет-ресурси, відзнаки та нагороди тощо). В електронній бібліотеці ДНПБ виокремлено колекцію «Сухоміністика» (презентує повні тексти 224 праць). Відкрито чотири сторінки у соціальній мережі Facebook («Читаймо Сухомініського онлайн», «Афо-

ризи Сухомініського», «Казки В.О. Сухомініського у підручниках та посібниках О.Я. Савченко», Sukhomlinsky News). Незабаром з'явиться віртуальний читальний зал Фонду Василя Сухомініського.

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ СПАДЩИНИ

Для широкого кола освітян і всіх зацікавлених осіб співробітники сектора сухоміністики регулярно проводили (і планують поновити цю діяльність після карантину) оглядові екскурсії й тематичні лекції «Педагогічна спадщина В.О. Сухомініського в сучасному інформаційному просторі» у рамках науково-педагогічного лекторію «Інформаційне забезпечення інноваційного розвитку освіти й науки» (автор і керівник проекту – директор ДНПБ,

член-кореспондент НАПН Лариса Березівська), започаткованого у 2015 році. Загалом організовано майже 400 лекцій та екскурсій для учителів, шкільних бібліотекарів, студентів, аспірантів, докторантів.

Читальний зал Фонду Василя Сухомініського є творчим майданчиком, де постійно відбуваються театралізовані літературно-музичні програми із залученням вихованців закладів дошкільної освіти, виставки творчих робіт дітей і батьків за творами педагога, читання його казок та оповідань педагога дітьми разом із бібліотекарем, переглядами документальних кінофільмів тощо.

ТРИ ПРИЧИНИ

– Розвиток сухоміністики є вкрай необхідним принаймні із трьох причин. Ідеї великого педагога мають і інші практичне значення й дають змогу реалізувати сучасні тренди розвитку освіти на національному ґрунті в контексті поступу світової цивілізації. Це також данна поваги і пошани особистості Василя Сухомініського – великого гуманіста, який у непростих умовах свого часу не лише був провісником педагогічних ідей, а і вплив їх у педагогічну практику. Вивчення і популяризація ідей Василя Олександровича є справою загальнонаціонального значення, оскільки будь-яка нація зможе виявити свою суб'єктність лише на основі інтелектуальних напрацювань і досягнень у всіх галузях власної життєдіяльності, – зауважує президент Національної академії педагогічних наук Василь Кремень.

Багаторічне співробітництво поєднало бібліотеку зі Всеукраїнською асоціацією Василя Сухомініського, що функціонує на її базі. Спільно з асоціацією установа проводить педагогічні читання «Василь Сухомініський у діалозі з сучасністю», семінари тощо.

СУХОМІНІНСЬКИЙ І СВІТ

Триває міжнародне співробітництво із зарубіжними освітніми, науковими установами і громадськими організаціями. Зокрема – з Китайської Народної Республіки, де ідеї Василя Олександровича широко відомі й популярні. Співробітники ДНПБ – академік НАПН Ольга Сухомініська і Леся Сухомініська (дочка й онука видатного педагога) є членами Всеукраїнської асоціації з вивчення спадщини Василя Сухомініського. Між сухоміністами України і Китаю склалася плідна творча співпраця. За значний внесок у популяризацію педагогіки та в розвиток творчих зв'язків між освітянами України і Китаю Ольгу Сухомініську нагородили відзнакою Всеукраїнської Міньюань фундації підтримки освіти та педагогічних досліджень у номінації «Зарубіжні відзнаки». Результативно є і взаємодія з польськими колегами, яка, зокрема, передбачає реалізацію спільного проекту з видання творів Василя Олександровича польською мовою.